

FM 2014/10
24. april 2014
kvk

Politisk-Økonomisk beretning for 2014.

(Naalakkersuisoq for Finanser og Indenrigsanliggender)

” Målet med den økonomiske politik på langt sigt er økonomisk uafhængighed af bloktilskuddet fra Danmark, og på kort sigt, at der er balance på DA-budgettet over perioden 2015-2018.”, står der at læse i den politisk-økonomiske beretnings side 17. Formålet i sig selv er der slet ikke noget i vejen med, men af hensyn til den aktuelle situation, kunne man måske have formuleret sig lidt anderledes, som f.eks.;

”Med henblik på at rette op på de alvorlige økonomiske problemer og for at bekæmpe den store arbejdsløshed, for at forbedre levevilkårene for de laveste indkomstgrupper og for at sætte gang i den helt nødvendige erhvervsudvikling, indbyder Naalakkersuisut alle i Inatsisartut til et samarbejde og forhandling om, hvordan vi når målene og hvordan vi opnår politisk troværdighed og stabilitet.”

Hvis Inuit Ataqatigiit fik en sådan invitation ville vi takke på stedet.

Man finder hverken de store overraskelser eller nyheder i nærværende beretning. Men der bliver til gengæld peget på nogle meget store problemer, som kun kan løses ved at samarbejde og en intensiv indsats. Det må siges helt klart; Økonomisk og beskæftigelsesmæssigt befinder vi os i en krisesituation og der bliver ikke i beretningen givet nogen sandsynlige bud på, hvordan udviklingen vendes.

Uden at gentage det hele fra Inatsisartut's ekstraordinære debat om den store arbejdsløshed, vil jeg understrege at vi mangler at se troværdige planer på området. Desværre er det ikke nok at håbe og drømme, alle initiativer må baseres på fakta og realistiske planer.

Som eksempel kan fremhæves forestillingerne om et mineral- og olieeventyr, hvor det bebudes at der fra i dag og til 2018, altså i løbet af de næste 4 år, vil blive åbnet 3 – 5 miner og at der hvert andet år vil blive gennemført 1 eller 2 offshore borer.

Men det bliver også anført at viljen til at investere i Grønland er blevet mindre, at den globale konkurrence er blevet hårdere, at råstofpriserne er faldende og at Grønlands status som investeringsland er blevet svagere. Der sættes i denne tid meget stor lid til at råstofindustrien bliver en betydende økonomisk faktor og at der vil blive skabt mange arbejdspladser, men der synes at være meget stor usikkerhed om ønskerne i det hele taget bliver til noget. På baggrund af de seneste oplysninger, er der alt mulig grund til at revurdere antagelserne. Hvis ikke drømmene bliver til noget, må vi være i stand til at pege på andre og realistiske muligheder.

Vi er derfor enige i at det er strengt nødvendigt at udvikle andre erhverv og at private erhvervsdrivende skal støttes i at oprette nye arbejdspladser.

Tallene taler for sig selv; vi står overfor enorme udfordringer. Der er i dag registreret op imod 5000 arbejdssøgende, ud af disse er ca. 700 kategoriseret som ikke-arbejdsduelige, i disse tal er ikke inkluderet det antal mennesker der har forladt landet, og ydermere er

ca. 3000 mennesker på førtidspension. Oplysningen om at kun 11% af folkeskolens afgangselever i 2012 gik direkte videre enten på en erhvervsuddannelse eller GU, er bare mere benzin på bekymringens bål.

På denne tid af året kommer der heldigvis gang i fiskefabrikkerne og i anlægsaktiviteterne og der bliver skabt flere jobs. Men vi har også over de seneste år, hvor arbejdsløsheden for alvor har været stigende også oplevet, en voksende mangel på arbejdskraft, som har medført at nogle arbejdspladser ser det som en nødvendighed at importere arbejdskraft fra udlandet. Det er endnu et element som kræver opmærksomhed, hvis vi på nogen måde skal gøre os håb om at der skabes masser af jobs i råstofindustrien og at disse jobs besættes af vore egne arbejdsløse. Hvis ikke vi er i stand til at ændre situationen må vi erkende at behovet for import af arbejdskraft de kommende år bliver langt større end det er i dag.

Det er derfor at Inuit Ataqatigiit insisterer på at der hurtigst muligt igangsættes mærkbare tiltag i forhold til ungdommen, og vi mener at arbejdet vedrørende unge må have højest prioritet i forhold til alt andet. Vi håber at den ekstraordinære indsats til bekæmpelse af arbejdsløsheden også vil betyde at der afsættes nye midler til en indsats i forhold til de unge.

Det er værd at bemærke at der i PØB'en henvises til en række rapporter der er udarbejdet over de seneste år. Det er selvfølgelig glædeligt, alene af den grund at store og vigtige beslutninger skal baseres på grundige undersøgelser og analyser – men også glædeligt når vi ser tilbage på alle de forrige års debatter om nødvendigheden af eller unødvendigheden af at få undersøgt tingene til bunds. På trods af det savner vi nogle mere konkrete bud på de mange kommende beslutninger der skal tages, til gengæld skal der åbenbart først udarbejdes en mængde strategier.

Nogle af de bebudede tiltag går på at der til efteråret tages beslutning om reform af førtidspensioner og alderspensioner og reform af erhvervsbeskatningen. I 2015 skal vi tage beslutninger om reform af de sociale ydelser, reform af boligområdet samt reform af personbeskatningen, og det forudses at alle disse beslutninger vil have vidtrækkende konsekvenser for os alle sammen. Men der siges til gengæld ikke noget om, hvad disse reformer konkret vil gå ud på. Vi vil i Inuit Ataqatigiit meget gerne høre om, hvilke ændringer Naalakkersuisut har tænkt sig at foreslå, da der jo kun er nogle få måneder til de kommende store ændringer, ville det være rart for os alle sammen at høre om, hvilke konsekvenser der vil få for os.

Det bliver også bebudet at man vil ændre på bloktilskudsordningerne for kommunerne samt introducere en ny model for den økonomiske udligning mellem kommunerne, hvilket får os til at efterlyse, hvordan de konkrete ændringer vil se ud og endvidere kræver vi at alle kommunerne denne gang bliver hørt og gives indflydelse på den kommende nyordning.

Politisk-Økonomisk beretning for 2014 indeholder en masse detaljer, som der ikke vil være tilstrækkelig tid til at kommentere. Vi er i Inuit Ataqatigiit enige i meget af indholdet i beretningen, men vi mener også at beretningen på mange områder kunne være bedre. Vi mener at der mangler retning på en lang række områder og vi mener at fraværet af prioritering er bemærkelsesværdig. Der er mange ønsker, der skal udarbejdes en mængde planer, men vi synes at dagens aktuelle problemer levnes alt for lidt plads.

Hvis ikke der kommer nye økonomiske aktiviteter i gang og hvis ikke vi som befolkning sikres reel deltagelse, så bliver det meget svært at realisere drømmene og planerne. Så vil vi ligesom i gamle dage stå tilbage som tilskuere til den nye grønlandske udvikling, og potentielt opleve endnu større politisk uro. Det er nu, i disse dage og måneder at vores beslutninger kan få konsekvenser på vores fremtid på længere sigt.

Vi ser frem til de kommende forhandlinger om Finansloven for 2015, hvor der skal prioriteres og ikke mindst skal vi ruste os så godt som muligt på fremtiden – det bliver som sædvanligt spændende. Hos Inuit Ataqatigiit håber at vi til efteråret vil blive indbudt til reelle forhandlinger med Naalakkersuisut, vi vil gerne være med og vi vil gerne være med til at tage ansvar.

Det allervigtigste er at vi gør en helhjertet indsats for at forbedre forholdene og mulighederne for børn og unge.